

Witold Sumiśławski

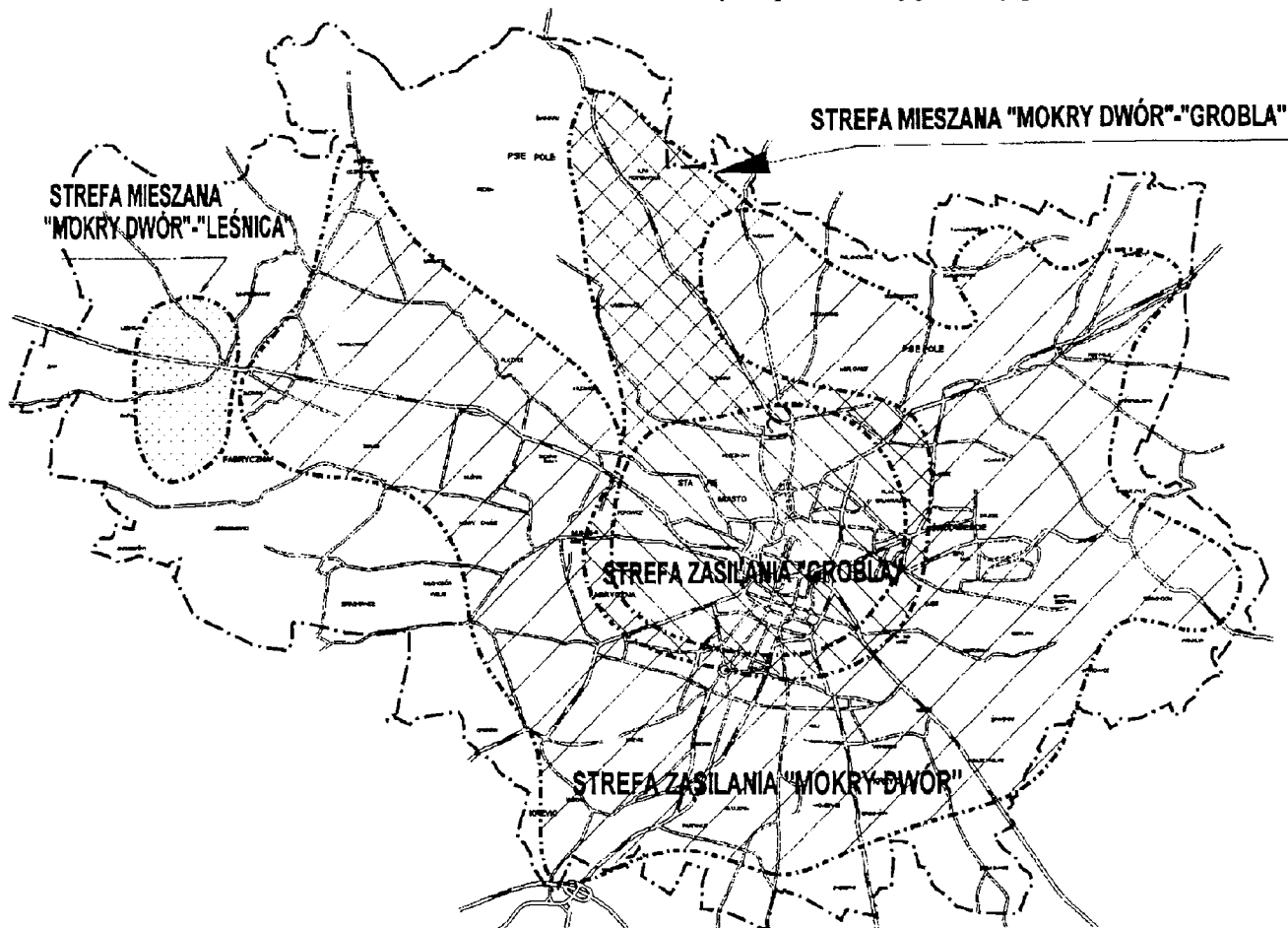
Średnioterminowy program inwestycyjny MPWiK we Wrocławiu na lata 1997–2003

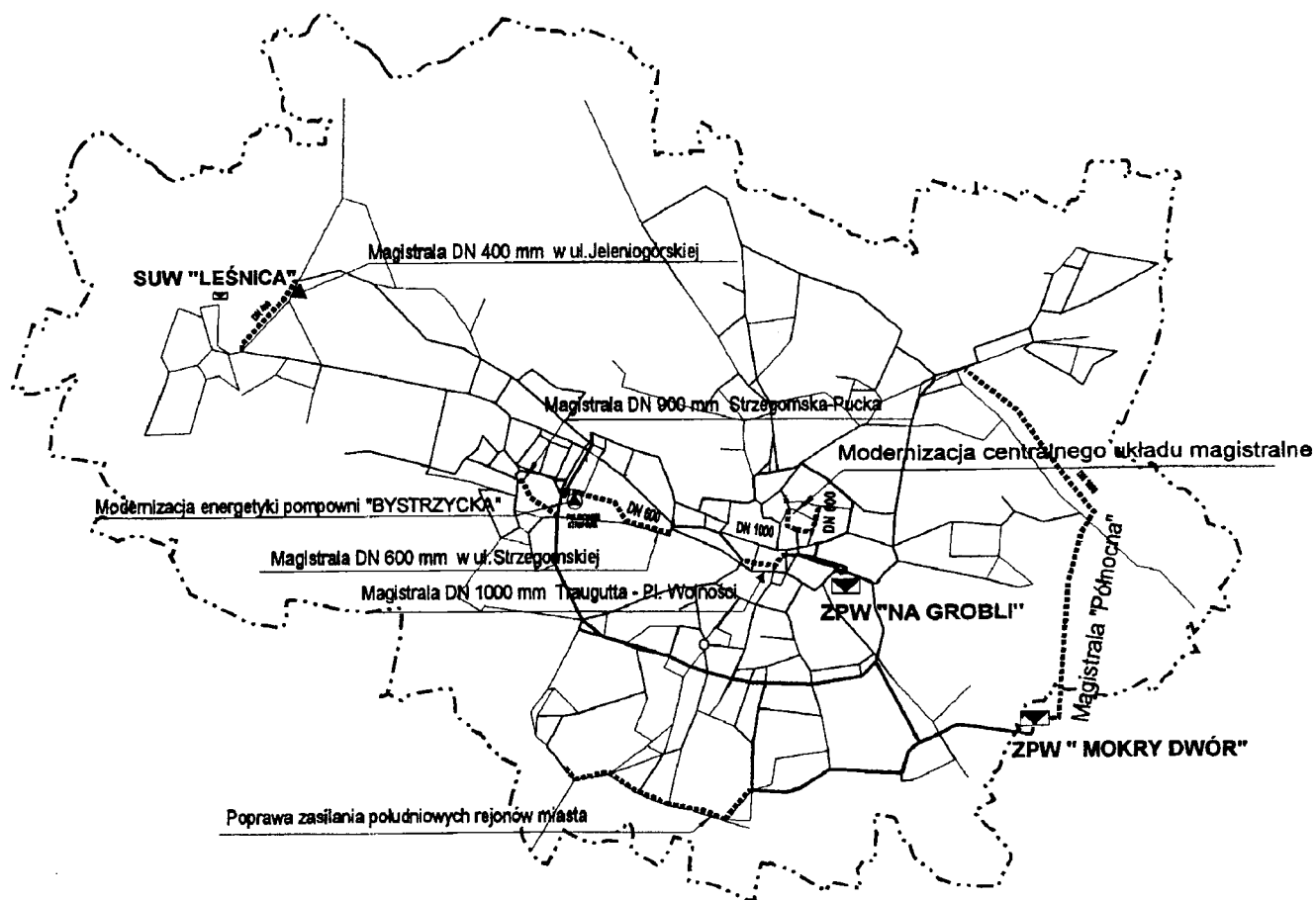
Specyfika działań przedsiębiorstw świadczących usługi wodociągowe i kanalizacyjne wymaga ciągłego usprawniania działań, podnoszenia jakości świadczonych usług, poprawiania jakości produkowanej i dostarczanej wody, zwiększania stopnia oczyszczania ścieków, ograniczania awaryjności działania systemów itp. Powoduje to, że modernizacja systemów wodociągowych jest procesem ciągłym i praktycznie nigdy nie będzie zakończona, przy czym zaniechanie działań modernizacyjnych powoduje narastanie skali problemów, które będą musiały być rozwiązywane w przyszłości.

Jako podstawę działań inwestycyjnych w zakresie wodociągów i kanalizacji, realizowanych przez Gminę Wrocław i MPWiK, Rada Miejska Wrocławia uchwaliła przedsięwzięcia określone w „Średnioterminowym Programie Inwestycyjnym

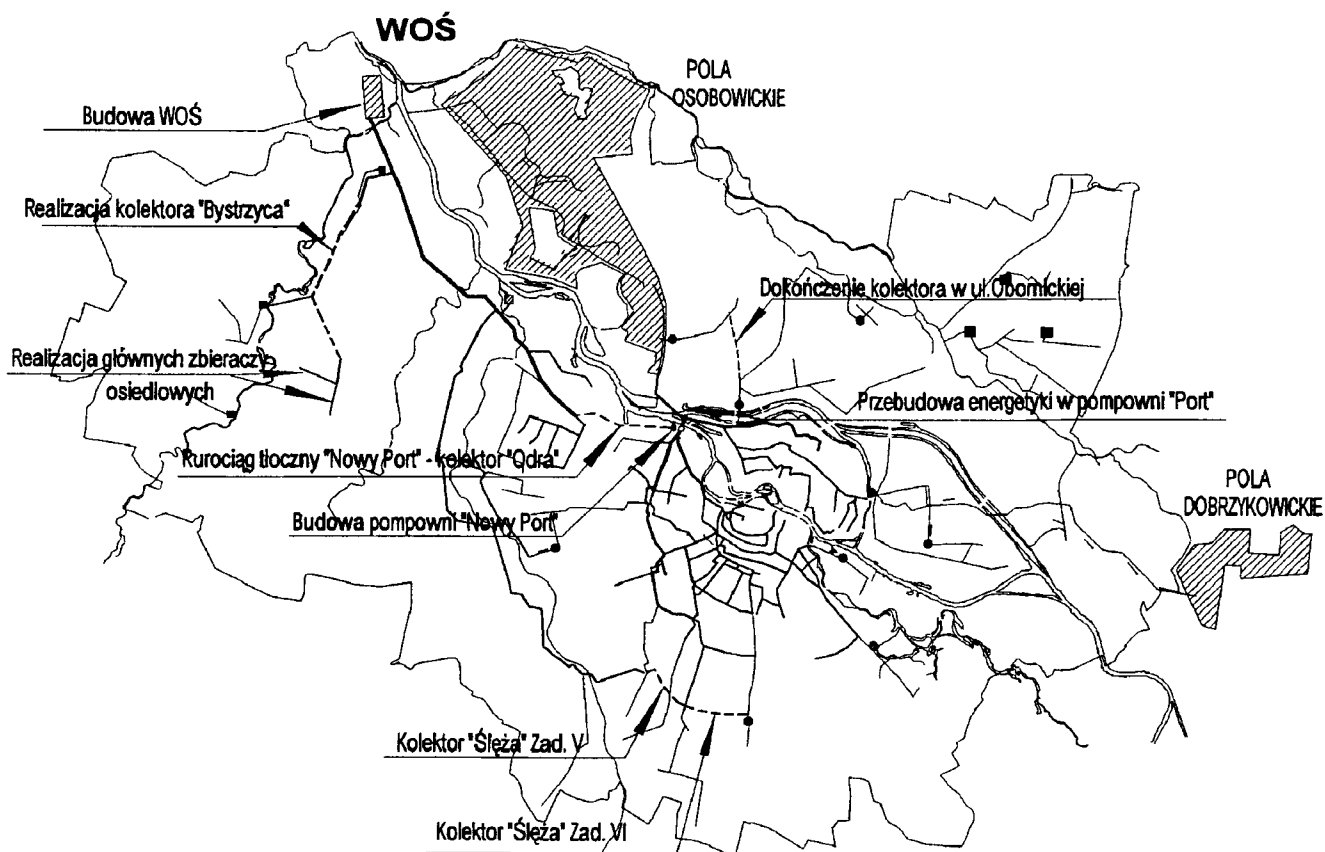
Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. na lata 1997–2003”. Nadrzednym celem tego programu jest poprawa standardu życia mieszkańców poprzez zagwarantowanie im bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę oraz bezpieczeństwa sanitarnego. Program obejmuje niezbędne minimum przedsięwzięć, które powinny być realizowane w trakcie najbliższych 5–7 lat, niezależnie od ostatecznie przyjętych kierunków rozwoju miasta. Tworząc program przyjęto następujące założenia:

- program musi być realny pod względem możliwości jego sfinansowania i realizacji,
- konieczne jest osiągnięcie znaczących i odczuwalnych efektów w poprawie standardu świadczonych usług (jakość wody, bezpieczeństwo jej dostawy, pewność odbioru ścieków),

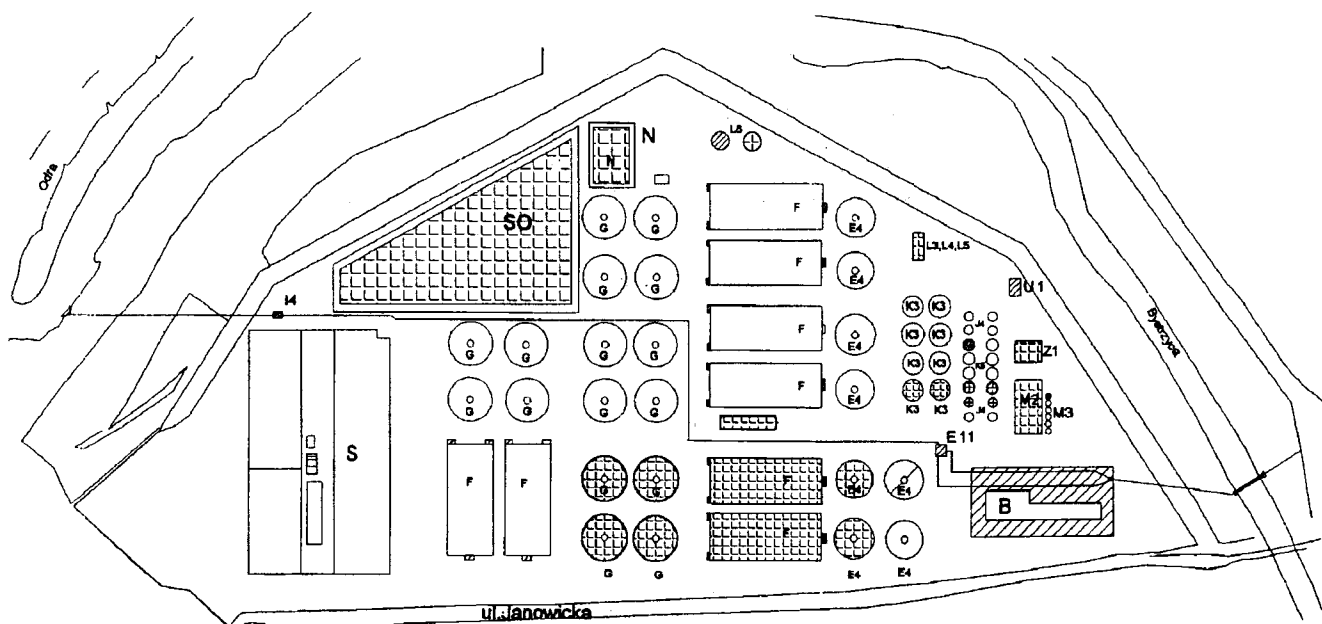

Rys. 2. Elementy poprawy warunków dostawy wody we Wrocławiu

Rys. 3. Elementy poprawy warunków odbioru i oczyszczania ścieków we Wrocławiu

Rys. 4. Schemat Wrocławskiej Oczyszczalni Ścieków

(pola zakreskowane ukośnie – obiekty istniejące, pola zakratkowane – obiekty realizowane obecnie, pola puste – rozbudowa docelowa, B – część mechaniczna, E11 – komora rozdzielu ścieków, J4 – automatyczna stacja pomiarowa, U1 – kotłownia, E4 – osadniki wstępne radialne, F – blok biologiczny, G – osadniki wtórne radialne, K3 – wydzielone komory fermentacyjne, K5 – zagęszczanie osadu przefermentowanego, J4 – zagęszczanie osadu wstępnego, M2 – budynek mechanicznego zagęszczania i odwadniania osadów, M3 – silosy wapna, L3, L4, L5 – łocznia gazu, odsiarczanie, magazyn rudy darniowej, F8 – stacja dmuchaw, L8 – zbiornik gazu, Z1 – generatorownia, SO – skład osadów i odpadów, N – awaryjny zbiornik osadu, S – kompostownia)

– niezbędne jest powiązanie programu z kierunkami rozwoju miasta,

– program średnioterminowy musi być spójny z długofalowym programem rozwoju systemu wodociągowo-kanalizacyjnego.

Rozwój systemu wodociągowego i kanalizacyjnego jest nierozdzielnie związany z rozwojem miasta i zmianami cywilizacyjnymi. Podstawowym uwarunkowaniem wpływającym na zakres programu jest wielkość obsługiwanego systemu i liczba obsługiwanych odbiorców, z czego wynika niezbędna wymagana wielkość obiektów produkcji wody i oczyszczania ścieków.

Po okresie szybkiego wzrostu zapotrzebowania na wodę, występującego w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych, w roku 1990 zaobserwowano całkowitą zmianę trendu zmian zapotrzebowania na wodę. W wyniku przekształceń społeczno-gospodarczych nastąpił znaczny spadek zużycia wody, praktycznie przez wszystkie grupy odbiorców.

Przewidywania odnośnie wymaganych zdolności produkcyjnych, opierane na wytycznych obowiązujących od lat siedemdziesiątych, całkowicie straciły aktualność. Podobnie ma się rzecz z drugim czynnikiem określającym kierunki rozwoju wodociągu, tj. liczbą obsługiwanych odbiorców. Obowiązujące plany perspektywiczne z lat osiemdziesiątych, przewidujące wzrost liczby mieszkańców do miliona i więcej, także całkowicie się zdezaktualizowały. Obecnie obserwuje się stabilizację liczby mieszkańców na poziomie około 645 tys. (nawet z minimalną tendencją malejącą). Oba te czynniki wpływają na to, że nie wydaje się obecnie celowe rozważanie konieczności rozbudowy systemu wodociągowego i kanalizacyjnego w zakresie zwiększania jego zdolności produkcyjnych (ilość produkowanej wody).

Niewątpliwym uwarunkowaniem zewnętrznym, wpływającym na zakres programu i wynikającym ze zmian, które zachodzą w Polsce w latach dziewięćdziesiątych, wpływającym na kierunki rozwoju wodociągu, jest dążenie do przystąpienia

do struktur europejskich. Należy się liczyć i przygotowywać do zmian w ustawodawstwie dotyczącym wymagań stawianych jakości wody do picia i składowi odprowadzanych ścieków (zwiększenie stopnia eliminacji odprowadzanych zanieczyszczeń).

Należy również liczyć się ze zwiększeniem wymagań stawianych przedsiębiorstwu wodociągowemu w zakresie standardów obsługi odbiorców. Ponieważ zaś w dużych i złożonych systemach wodociągowych wprowadzanie zmian jest bardzo kosztowne i długotrwałe, konieczne jest rozpoczęcie procesu dostosowawczego jak najwcześniej. Z uwagi na to, że MPWiK funkcjonuje w żywym organizmie miejskim, istotnym celem przy opracowywaniu programu było maksymalne powiązanie go z koncepcjami rozwoju miasta.

Przewidywana wielkość nakładów na realizację projektu do 2003 r. wynosi 402 190 000 zł (wg poziomu cen w 1996 r.). Z finansowego punktu widzenia realizacja programu wymaga:

- polityki realnego wzrostu opłat, nie przekraczającego standardowego 3% wskaźnika udziału wydatków na wodę i ścieki w budżetach rodzinnych,
- zachowania dyscypliny kosztów we wszystkich fazach realizacji projektu,
- uzyskania przez MPWiK dodatkowych źródeł finansowania.

W związku z tym ostatnim wzięto pod uwagę pomoc państwa w postaci dotacji oraz kredyt z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Realizacja programu pozwoli na znaczącą poprawę jakości wody dostarczanej mieszkańcom, podwyższenie bezpieczeństwa zaopatrzenia zarówno w zakresie produkcji jak i dostawy, zaspokajając jednocześnie potrzeby miasta w zakresie oczyszczania ścieków i rozwoju systemu kolektorów. Realizacja programu w latach 1997–2003 pozwoli na osiągnięcie następujących efektów:

– znaczącą poprawę jakości wody dla mieszkańców zasilanych z ZPW „Mokry Dwór”, zarówno w zakresie parametrów zdrowotnych jak i smaku i zapachu (dotyczy to około 170 tysięcy mieszkańców zaopatrywanych w wodę z tego zakładu) oraz poprawę jakości wody dostarczanej do centralnych dzielnic zasilanych z ZPW „Na Grobli” (rys.1),

– zwiększenie bezpieczeństwa zaopatrzenia całej aglomeracji miejskiej w sytuacjach występowania długotrwałych zanieczyszczeń wody w Oławie,

– gwarancję bezpieczeństwa i ciągłości dostawy wody do północnych i zachodnich rejonów miasta (rys.2),

– poprawę pewności zaopatrzenia i jakości w wodę w rejonach, w których realizowana będzie wymiana i renowacja sieci wodociągowej,

– obniżenie kosztów eksploatacji,

– zwiększenie pewności działania systemu kanalizacyjnego, a przez to poprawę bezpieczeństwa sanitarnego miasta (rys.3),

– ochronę środowiska poprzez realizację Wrocławskiej Oczyszczalni Ścieków (rys.4),

– zmniejszenie uciążliwości oddziaływania Pól Osobowickich dla mieszkańców miasta zamieszkujących w ich sąsiedztwie,

– poprawę standardu życia i bezpieczeństwa poprzez realizację sieci kolektorów i zbieraczy kanalizacyjnych w nieskanalizowanych rejonach miasta,

– uzyskanie dodatkowych terenów pod budownictwo mieszkaniowe w zachodnich i południowych rejonach miasta.

Przedstawiony program rozwoju nie wyczerpuje wszystkich koniecznych prac, które powinny zostać podjęte w najbliższych latach. Jest jednakże fragmentem większej całości i jego realizacja umożliwi następnie realizację kolejnych etapów rozwoju wrocławskiego systemu wodociągowego i kanalizacyjnego. Pamiętać również należy o tym, że rozwój miasta i jego systemu wodociągowo-kanalizacyjnego jest procesem dynamicznym i nie można wykluczyć konieczności dokonywania korekt w przyjętym programie, jeżeli wystąpią dodatkowe okoliczności, które spowodują np. konieczność wcześniejszego zrealizowania przedsięwzięć obecnie mających mniejszy priorytet.

W następnych latach pozostaną do zrealizowania następujące podstawowe zamierzenia:

– przestawienie ZPW „Mokry Dwór” na zasilanie wodą infiltracyjną,

– realizacja systemów kanalizacyjnych dla północnych (Psie Pole) i wschodnich części Wrocławia (Brochów, Jagodno, Kowale itp.),

– realizacja magistral wodociągowych i kolektorów w nowych rejonach miasta,

– renowacja starych elementów infrastruktury podziemnej (magistrale, kolektory, sieci rozdzielcze).

„Średnioterminowy Program Inwestycyjny MPWiK na lata 1997–2003” został przyjęty uchwałą Rady Miejskiej Wrocławia nr XXXVIII/526/97 z 15 maja 1997 roku. Rada Miejska postanowiła również, że Gmina Wrocław będzie realizować inne przedsięwzięcia inwestycyjne niż wymienione w „Programie Inwestycyjnym Gminy Wrocław w zakresie wodociągów i kanalizacji do roku 2003”. Gmina Wrocław będzie kontynuować „Program wspierania inicjatyw lokalnych”, którego celem jest uzupełnienie infrastruktury technicznej na obszarach zurbanizowanych, niezależnie od ich położenia na terenie Wrocławia.

Zarząd Miasta zobowiązał się do opracowania i przyjęcia „Planu finansowania i harmonogramu realizacji inwestycji w zakresie wodociągów i kanalizacji do roku 2003”. Rada Miejska uchwałą nr XXXVIII/527/97 wprowadziła nowe zasady kształtowania opłat dla MPWiK za wodę i odprowadzanie ścieków w latach 1997–2003. Ustalono, że opłaty za wodę i ścieki uchwalane będą przez Radę Miejską corocznie najpóźniej do 10 listopada roku poprzedzającego wprowadzenie nowych opłat. Wniosek o zmianę opłat będzie przygotowywać Zarząd Spółki zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z 18 grudnia 1996 r. w sprawie urządzeń zaopatrzenia w wodę i urządzeń kanalizacyjnych oraz zasad ustalania opłat za wodę i odprowadzanie ścieków. Równocześnie Zarząd przedstawiając takowy wniosek ma przestrzegać, aby realny wzrost opłat w poszczególnych latach nie przekroczył wskaźników podanych w tabeli 1.

Tabela 1. Wskaźniki realnego wzrostu opłat za wodę i ścieki w latach 1998–2003 (%)

Rok	Gospodarstwa domowe		Pozostali odbiorcy	
	woda	ścieki	woda	ścieki
1998	5,0	14,0	4,1	3,3
1999	5,0	14,0	4,1	3,3
2000	5,0	14,0	4,1	3,3
2001	5,0	3,3	4,1	3,3
2002	5,0	3,3	0,0	0,0
2003	5,0	3,3	0,0	0,0

Uchwałą nr XXXVIII/544/97 Rada Miejska zobowiązała się do zaciągnięcia pożyczki z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie na realizację Wrocławskiej Oczyszczalni Ścieków we Wrocławiu – etap II. Ustalono kwotę pożyczki w wysokości do 50 mln zł, z przeznaczeniem na budowę obiektów mechaniczno-biologicznej części WOŚ, wraz z gospodarką osadową we Wrocławiu przy ul. Janowickiej. Należy mieć nadzieję, że powyższe postanowienia będą realizowane, ponieważ odstąpienie od realizacji proponowanego programu spowoduje, że za 8–10 lat potrzeby w zakresie rozbudowy i modernizacji mogą wzrosnąć do poziomu, który zarówno z uwagi na możliwości techniczne jak i finansowe realizacji stanie się niemożliwy do wykonania, tym samym hamując w znacznym stopniu rozwój miasta.

Medium-Range Investment Program (1997–2003) of the Waterworks of Wrocław

The investments included in the program aim at modernizing the water supply and sewerage systems of Wrocław, a municipality of about 700,000 inhabitants. There is an urgent need to improve the quality of drinking water supplied to the households,

as well as to provide an efficient and reliable sewerage system. Thus, the investment program concentrates on the following major items: modernization or retrofit of the existing objects, construction of new facilities, and reduction of operating costs.